

**UCHWAŁA NR XLIV/247/2023
RADY GMINY JORDANÓW ŚLĄSKI**

z dnia 29 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jordanów Śląski na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.) art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140)

Rada Gminy Jordanów Śląski uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Jordanowie Śląskim na lata 2023 - 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jordanów Śląski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Mazurek

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodzinom. Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
Elżbieta Mazurek
Elżbieta Mazurek

**PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE
JORDANÓW ŚLĄSKI NA LATA
2023-2025**

Wstęp

Rodzina jest najmniejszą, a zarazem najważniejszą i niezastąpioną częścią życia społecznego, a przede wszystkim środowiskiem, w którym powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej członków, a szczególnie dzieci. Ma ona zasadniczy wpływ na kształtowanie tożsamości i postaw człowieka oraz na jego funkcjonowanie w rolach społecznych. Oddziałując na osobowość dziecka przekazujemy mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowania na całe życie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą, niedostosowaniem społecznym. Dlatego też, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną podejmują działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Program Wspierania Rodziny w Jordanowie Śląskim na lata 2023-2025 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 447 ze zmianami). Zgodnie z art. 176 pkt.1 cytowanej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów

wspierania rodziny. Stworzenie takiego programu, ukierunkowanego na określone działania pozwoli na uruchomienie aktywności mającej wspierać rodziny i zapobiegać dysfunkcji w społeczności lokalnej. Program skupia się na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku, poszerzenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Planowane w ramach programu działania uwzględnia możliwości rodziny i jej zdolności do przezwyciężenia problemów. Działania wskazane w programie, które są kierowane do rodzin, jednocześnie są działaniami na rzecz całego środowiska, a wspieranie rodziny przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całym społeczeństwie. Wspieranie rodziny winno się odbywać za zgodą tejże rodziny oraz przy jej aktywnym udziale.

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomanii

DIAGNOZA

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i wspólnie prowadzące gospodarstwo domowe.

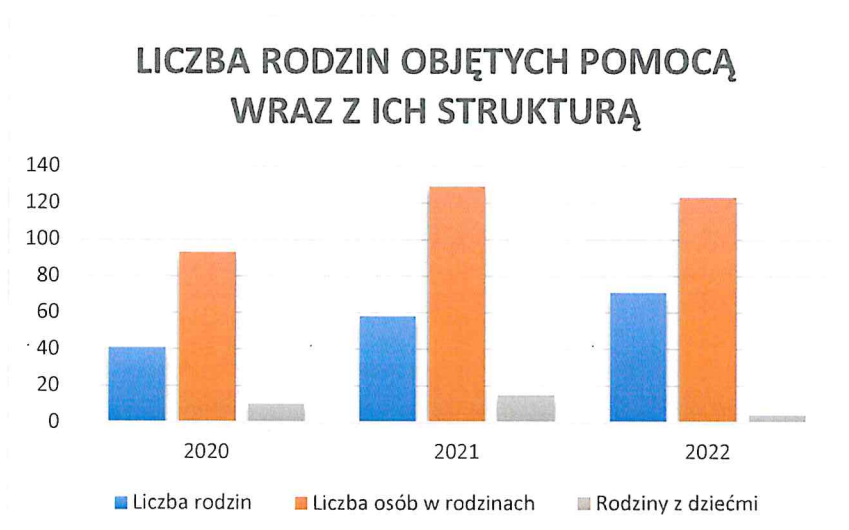
W latach 2020-2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie Śląskim objął szeroko rozumianym wsparciem rodziny, które korzystały głównie z pomocy finansowej uregulowanej w kilku ustawach wspierających rodziny (głównie rodziny z dziećmi) np. ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o osobom uprawnionym do

alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa „Za życiem”, ustawa o świadczeniach wychowawczych, ustawa Karta Dużej Rodziny i inne. Rodziny z dziećmi korzystały również pomocy rzeczowej i pracy socjalnej.

Liczba i struktura rodzin objętych pomocą wraz z pracą socjalną w latach 2020-2022

Tabela 1 Liczba i struktura rodzin objętych pomocą wraz z pracą socjalną w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba rodzin	41	58	71
Liczba osób w rodzinach	93	129	123
Rodziny z dziećmi w tym:	10	15	4
-Wielodzietne	2	4	0
-Niepełne	3	3	2

Źródło: Opracowanie własne 1

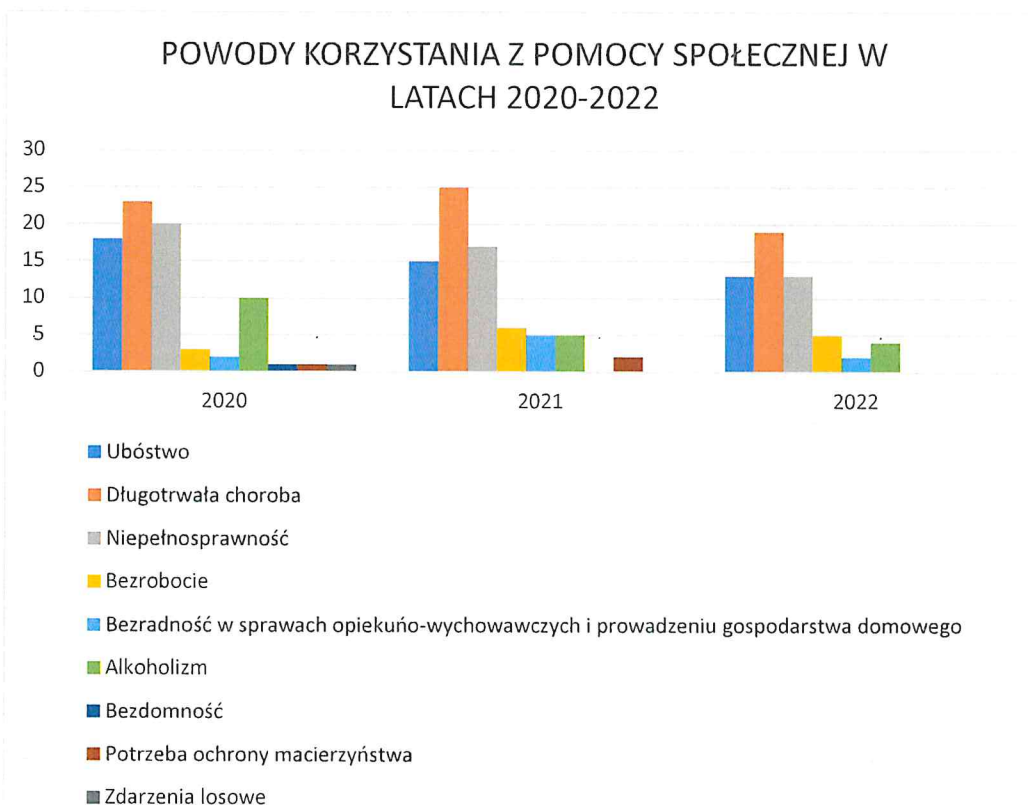
Na przestrzeni ostatnich lat (2020 - 2022) wynika, iż zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w zakresie zadań z ustawy o pomocy społecznej, tj. korzystających ze świadczeń pieniężnych, rzeczowych, co obrazuje powyższa tabela.

Oznacza to, że w strukturze świadczeniobiorców w ostatnim czasie nie zachodzą istotne zmiany, z pomocy korzysta ustabilizowana grupa klientów, w tym osoby długotrwale korzystające z pomocy.

Wybrane powody przyznania pomocy w latach 2020- 2022

Tabela 2 Wybrane powody przyznania pomocy w latach 2020-2022

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin		
	2020	2021	2022
Ubóstwo	18	15	13
Długotrwała lub ciężka choroba	23	25	19
Niepełnosprawność	20	17	13
Bezrobocie	3	6	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i przeprowadzenia gospodarstwa domowego	2	5	2
Alkoholizm	10	5	4
Bezdomność	1	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	2	0
Zdarzenia losowe	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne 2

Wśród przyczyn korzystania z pomocy społecznej, które powodują utrwalenie tej sytuacji i uzależnienie od świadczeń Ośrodka wymienić należy długotrwałą chorobę, niepełnosprawność i ubóstwo rozumiane jako całkowity brak własnych dochodów bądź

posiadanie dochodów niewystarczających do zaspokojenia podstawowych potrzeb, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i uzależnienia.

Brak stałych dochodów lub niskie dochody miały wpływ w głównej mierze na liczbę rodzin zgłaszających się o wsparcie do Ośrodka Pomocy Społecznej. Dzieje się tak głównie w przypadku osób otrzymujących wynagrodzenie na poziomie najniższej płacy krajowej.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią nieznaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi, jak: uzależnienia, przemoc, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z innymi ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Analiza sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym wskazuje, że najczęściej i najchętniej korzystają one z biernych form pomocy (zasiłki finansowe, pomoc rzeczowa). W większości przypadków instrumentalnie traktują instytucje pomocowe nie do końca współpracują z nimi na rzecz poprawy własnej sytuacji, starają się uzyskać jak najwyższe świadczenia lub odpowiednie zaświadczenia (np. z urzędu pracy, punktu konsultacyjnego). Taka sytuacja nie daje szansy na poprawę sytuacji życiowej rodziny i usamodzielnienie, a z reguły prowadzi do uzależnienia się od pomocy, powoduje bierność i postawy roszczeniowe, sprzyja utrwalaniu problemów i przekazywaniu ich kolejnym pokoleniom. W większości, rodziny te mają potencjał do tego, aby realizować podstawowe funkcje opiekuńcze i wychowawcze wobec dzieci przy wszechstronnej pomocy.

Zestawienie rodzin pobierających inne świadczenia realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Ilość rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego (zasiłek rodzinny + dodatki) 2020-2022

2020	2021	2022
114	96	104

Źródło: Opracowanie własne 3

Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin, korzystająca ze wsparcia finansowego ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym znacznie zmalała z uwagi na bardzo niskie kryterium dochodowe dla rodziny, które nie jest waloryzowane od kilku lat.

Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny (dzieci do lat 18) w latach 2020-2022

2020	2021	2022
4	5	5

Źródło: Opracowanie własne 4

Liczba rodzin korzystających z KDR w latach 2020-2022 jest na podobnym poziomie

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych (500+) w latach 2020-2022 do maja 2022r.

2020	2021	2022
489	436	452

Źródło: Opracowanie własne 5

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych w latach 2020-2022 jest na podobnym poziomie.

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia Dobry Start (300+) w latach 2020-2022

2020	2021	2022
390	0	0

Źródło: Opracowanie własne 6

Program Dobry Start był realizowany w Ośrodku do roku 2020. Obecnie świadczenie realizowane jest przez ZUS.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówi, że rodzinie, która ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych może zostać przyznany asystent rodziny . Zadania asystenta rodziny zostały szeroko opisane w art. 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny następuje:

- na wniosek pracownika socjalnego – po sporządzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i dokonaniu analizy sytuacji rodziny;
- na wniosek instytucji zewnętrznej (np. szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznej, itp.) - zgłoszenie przekazywane jest do odpowiedniego pracownika socjalnego, który na podstawie wywiadu środowiskowego ustala, czy zasadne jest objęcie rodziny wsparciem, rozeznaje także czy rodzina jest zainteresowana współpracą z asystentem.

W przypadku zasadności objęcia usługą asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskuję o takie wsparcie do Kierownika bądź Dyrektora OPS;

- na podstawie postanowienia sądu – asystent rodziny podejmuje działania zmierzające do poprawy sytuacji rodziny. Niepodjęcie przez rodzinę współpracy z asystentem rodziny, skutkować będzie poinformowaniem o tym fakcie sądu;

Rolą asystenta rodziny jest podejmowanie konstruktywnych działań w pracy z rodziną za pomocą wszelkich dostępnych środków, przy wykorzystaniu zasobów własnych i instytucji. Największy sukces asystent może osiągnąć poprzez nawiązanie pozytywnych relacji z członkami rodziny, bo tylko wtedy zdobędzie zaufanie potencjalnego klienta, będzie w stanie wpłynąć na zmianę w postrzeganiu wszelkich trudności i wyzwolić potencjał do działania. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. To niezmiernie ważne, gdyż współpraca odbywa się w środowisku naturalnym danej społeczności, co pozwala na szybsze rozpoznanie problemu i postawienie właściwej diagnozy.

Celem pracy asystenta jest dążenie do osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Priorytetowe zadanie natomiast stanowi zażegnanie kryzysu w rodzinie i niedopuszczenie do czasowego umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka do rodziców. Współpraca asystenta z rodziną jest długofalowa. Czas jest tu czynnikiem sprzyjającym i pozwala na wnikliwe rozeznanie środowiska i jego problemów.

W ramach realizacji ustawy i programu „Za życiem” celem oddziaływań asystenta rodziny jest lepsze funkcjonowanie kobiet w ciąży, w szczególności ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem poprzez koordynację poradnictwa w zakresie pielęgnacji, opieki i wychowania dziecka z niepełnosprawnością oraz kwestii prawnych czy pomocy psychologicznej, rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. W przypadku braku współpracy rodziny w realizacji planu pracy możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym zakończeniu pracy asystenta.

Zadania asystenta rodziny określone są w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, *do których w szczególności należą:*

1. opracowanie i realizacja określonego planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy;
3. zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku;
4. umieszczonemu w pieczy zastępczej;
5. udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu;
6. umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
7. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
8. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
9. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
10. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
11. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
12. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
13. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
14. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
15. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
16. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
17. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. O wsparciu kobiet w ciąży i „Za życiem”;
18. prowadzenie dokumentacji pracy z rodziną;

19. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny Kierownikowi/Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej;
20. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
21. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
22. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
23. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą;

Podstawą działania asystentów rodziny jest plan pracy z rodziną, opracowywany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty. Ponadto asystenci rodzin prowadzą karty pracy asystenta rodziny, dokumentujące każde spotkanie asystenta z rodziną i opis działań przeprowadzonych z rodziną w dzienniku wizyt, sporządzają miesięczne sprawozdania, okresowe oceny sytuacji rodziny, opinie o rodzinach do sądu, a także zestawiają miesięczne rezultaty osiągnięte podczas pracy asystenta z rodziną.

Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2020-2022

2020	2021	2022
6	5	4

Źródło: Opracowanie własne 7

Liczba rodzin pozostaje na podobnym poziomie.

ADRESACI PROGRAMU I OCZEKIWANE REZULTATY

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Jordanów Śląski, a w szczególności rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodzice to pierwsi nauczyciele dziecka, na których spoczywa obowiązek świadomego kształtowania postaw, przekazania systemu wartości i tradycji. Ważne jest również zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka.

Nadrzędnym celem niniejszego Programu jest to, aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Zawiera on propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych i interwencyjnych jak i pomocy materialnej w zależności od zdiagnozowanych potrzeb i możliwości rodziny. Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka”, w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby własne rodziny i winne ona otrzymać wsparcie już na etapie, kiedy problemy zaczynają się pojawiać.

Drugim celem Programu jest powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej. Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest inicjowanie działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka. Rodziny, których dzieci opuszczają zastępcze formy opieki wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich. Realizacja założeń przyjętych w Programie pozwoli udzielić rodzinie szybkiej i skutecznej pomocy, aby dziecko mogło do niej powrócić na stałe. Adresatami programu są również rodziny wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać, a także rodziny z których dzieci mogłyby zostać umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają one chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin zamieszkujących gminę Jordanów Śląski
- rodziny, w których rodzice nie radzą sobie z wychowaniem dzieci, nie potrafią zrozumieć potrzeb dziecka, mają błędne przekonanie dotyczące opieki nad nim, nie spełniają naturalnych funkcji rodzicielskich;
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych – rodziny borykające się z problemem braku dostatecznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb rodziny, który wynika z braku motywacji do podjęcia zatrudnienia, niskiego poziomu wykształcenia bądź nieadekwatnego do aktualnych wymogów rynku pracy, wielodzietności, a także „wyuczonej” bezradności życiowej;
- rodzin dotkniętych uzależnieniami, przemocą – rodziny, w których jedno z rodziców lub oboje nadużywają alkoholu lub w których dochodzi do przemocy. W takich rodzinach dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione jest miłości i bezpieczeństwa. Przemoc często występuje łącznie z problemem alkoholizmu

i oba te zjawiska mogą być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji rodziny;

- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym – rodziny, w których niedostosowanymi społecznie są dzieci czy młodzież, które pod wpływem różnych czynników i sytuacji mają duże trudności w dostosowaniu się do życia, współdziałania w grupie społecznej, u których zaburzenia w zachowaniu są tak głębokie, że utrudniają a czasem nawet uniemożliwiają przestrzeganie ogólnie przyjętych norm współżycia z innymi ludźmi, grupami rówieśniczymi, rodziną. Przyczynami niedostosowania społecznego mogą być różnego rodzaju czynniki, na które nie mamy większego wpływu tj. różnego rodzaju defekty w tym zakresie, a także te którym możemy zapobiec lub minimalizować tj. środowiskowe błędy i zaniedbania wychowawcze;

Najważniejszymi spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2023-2025 Programu wspierania rodziny są:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- 2) ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami;
- 3) podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
- 4) rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny;
- 5) powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;

Cele i zadania do realizacji

Cel główny:

Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Cele szczegółowe:

- I. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących .
- II. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
- III. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
- IV. Praca z rodzicami dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

I. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących .

Zadania

- 1) organizacja specjalistycznego wsparcia psychologicznego: zatrudnienie asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jordanowie Śląskim, umożliwienie rodzinom korzystania z usług psychologa wspierającego rodziny zagrożone kryzysem, konsultanta do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych

Realizatorzy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt konsultacyjno-informacyjny
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

- 2) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Placówki oświatowe
- Policja
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
- Kuratorzy

- 3) zebranie, w zależności od potrzeb, od właściwych instytucji informacji umożliwiających zidentyfikowanie problemów rodziny

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Placówki oświatowe

4) stworzenie diagnozy - opisanie sytuacji rodziny, określenie mocnych i słabych stron rodziny, aktualnego stopnia możliwości zaangażowania rodziny w poprawę swojej sytuacji

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Osoby/ instytucje mające kontakt z rodziną
-

5) edukacja rodziców przez prowadzenie działalności profilaktycznej

Realizatorzy:

- Placówki oświatowe
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- GKRPA

6) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka

Realizatorzy :

- Gmina Jordanów Śląski
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Placówki oświatowe
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodzin z dziećmi

7) zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny
- Komisariat Policji

II. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży

Zadania :

- 1) wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży - umożliwienie dzieciom z rodzin problemowych uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę, świetlice szkolne i świetlice realizujące programy profilaktyczne

Realizatorzy:

- Placówki oświatowe
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

- 2) organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży przez sport, rekreację i kulturę

Realizatorzy:

- Placówki oświatowe
- Gmina Jordanów Śląski

- 3) organizację wypoczynku letniego i zimowego ze szczególnym uwzględnieniem pobytu dzieci z rodzin zagrożonych oraz objęcie ich odpowiednią terapią

Realizatorzy:

- Gmina Jordanów Śląski
- Placówki oświatowe
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

- 4) promocja programów profilaktycznych i psycho-edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz rodziców

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Placówki oświatowe

- 5) systemu ulg skierowanych do rodzin poprzez propagowanie Karty Dużej Rodziny

Realizatorzy:

- Gmina Jordanów Śląski
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- podmioty niepubliczne

III. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

Zadania:

- 1) zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach

materialnych

Realizator

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- organizacje pozarządowe

IV. Praca z rodzicami dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Zadania :

1) pomoc rodzinom naturalnym w łagodzeniu lub usuwaniu kryzysu będącego powodem umieszczenia dziecka w zastępczych formach opieki, a także w tworzeniu optymalnie najlepszych warunków do prawidłowego rozwoju dziecka

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- poradnia psychologiczno-pedagogiczna

2) budowanie poprawy relacji między dzieckiem a rodzicami, uświadomienie rodzicom potrzeb dziecka, zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Poradnia psychologiczno- pedagogiczna
- Poradnie specjalistyczne
- Terapeuci

3) działania skierowane na nabycie przez rodziców umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów w rodzinie lub poszukiwania pomocy w instytucjach do tego powołanych

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna
- Poradnie specjalistyczne
- Terapeuci

- 4) udostępnianie rodzinom informacji o systemie usług, odpowiadających na potrzeby rodziny w różnych fazach jej rozwoju oraz wspierających rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji

Realizatorzy:

- Placówki oświatowe
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Jordanów Śląski będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie Śląskim.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych zadań w ramach Programu.

Do oceny zostaną wykorzystane następujące mierniki:

- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba dzieci w rodzinach objętych asystą,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych z pieczy zastępczej,
- liczba rodzin z różnego rodzaju problemami, w tym opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną, wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział.

Monitoring i ewaluacja Programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy;
- wyznaczanie kierunków działań z rodziną;
- wskazywanie jednostek współpracujących oraz określenie ich zadań;
- ocenę rezultatów prowadzonej pracy na rzecz rodziny.

Informacje o realizacji Programu przygotowywać będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie Śląskim przedkładając coroczne sprawozdanie Wójtowi Gminy Jordanów Śląski oraz Radzie Gminy Jordanów Śląski. Program Wspierania Rodziny w Gminie Jordanów Śląski odwołuje się do podstawowych zasad i wartości związanych z rodziną. Najważniejszą zasadą jest poszanowanie autonomii rodziny. Oznacza to, iż ingerencja instytucji powinna być ograniczona do szczególnie uzasadnionych sytuacji, a uczestnictwo rodzin w proponowanej pomocy powinno być oparte na zasadzie dobrowolności, świadomości i aktywności. Program opiera się na przekonaniu, że dziecko winno wychowywać się w rodzinie, która powinna mieć wszechstronną pomoc. Jednak po wyczerpaniu się wszelkich form pomocy, gdy rodzina stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa i rozwoju dziecka, istnieje ryzyko, że dziecko może trafić do pieczy zastępczej lub rodziny adopcyjnej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jordanów Śląski na lata 2023 – 2025 będą środki finansowe z budżetu gminy Jordanów Śląski oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji programu.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.